

Sygnatura akt XIII C 860/16/2

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Ośrodek (...) w L. XIII Wydział Cywilny z siedzibą w L. **w następującym składzie:**

Przewodniczący: SSO Małgorzata Sadowska

Protokolant: Magdalena Mądry

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2017 r. w L.

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko Skarbowi Państwa Dyrektorowi Zakładu Karnego w R.

o zapłatę

1. Powództwo oddala.
2. Zasądza od Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w P. na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. L. K. kwotę 147,60 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.
3. Zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Małgorzata Sadowska

UZASADNIENIE

Powód A. K. pozwem złożonym w dniu 4 listopada 2016r. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Dyrektora Zakładu Karnego w R. na jego rzecz kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wyrokowania do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów procesowego na rzecz Skarbu Państwa prokuraturii Rzeczypospolitej Polskiej według norm przepisanych tj. kwocie 5400 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w okresie od 13 marca 2014r. do dnia 20 stycznia 2016r. przebywał w pozwanym Zakładzie Karnym w R. w różnych celach, których powierzchnia przypadająca na jednego skazanego wynosiła, co najmniej 3 m² (cela nr 103, 238, 219, 205, 222, 228, 241,242,235,125,123, 418,221, 408). W celach, w których przebywał powód, znajdowały się kąciki sanitarne oddzielone od części mieszkalnych w dwojaki sposób, mianowicie za pomocą płyty pilśniowej na konstrukcji metalowej o wysokości około 2,3 metra z wejściem zasłoniętym kotarą materiałową oraz kąciki sanitarne oddzielone od części mieszkalnej celi ścianą murowaną na całej wysokości celi mieszkalnej z zamontowanymi drzwiami. W każdym kąciku sanitarnym zapewnione jest też oświetlenie, zamontowana jest osobna oprawka z żarówką z dostępem do prądu przez całą dobę. We wszystkich celach w Zakładzie Karnym w R. wszyscy osadzeni mają dostęp jedynie do zimnej wody, dostęp do gorącej wody mają

natomiast udostępniony jedynie w łaźni. We wszystkich celach usytuowanie okien zapewnia właściwe oświetlenie celi, a w przypadku sztucznego oświetlenia wszelkie usterki są na bieżąco usuwane. W żadnej z cel, w których przebywał powód, nie stwierdzono obecności grzyba pleśniowego oraz nadmiaru wilgoci. W okresach, w których powód przebywał w celach mieszkalnych w Zakładzie Karnym w R., wentylacja działała prawidłowo.

W czasie pobytu w ZK w R. powód kilkakrotnie prowadził głodówki, był karany dyscyplinarnie i odbywał karę w tzw. izolatkach. W czasie pobytu w Zakładzie Karnym w R. powód reprezentował postawę roszczeniową i często naruszał porządek wewnętrzny. Powód składał liczne skargi, które nie zostały uwzględnione, a każda odmowa była uzasadniona. Nie zdarzyły się sytuacje pobicia powoda przez wychowawców. Nie toczyło się postępowanie karne przeciwko wychowawcom na pobicie powoda.

Powód zgłaszał problemy zdrowotne związane z bólem gardła i był kierowany do lekarza, od którego otrzymywał odpowiednie leki. Poza tym żadnych innych dolegliwości powód nie zgłaszał, nie chorował przewlekle, ani nie miał stałego leczenia.

Powód był karany dyscyplinarnie za naruszanie porządku wewnętrznego.

Dowód: - zaświadczenie administracji ZK w R. k. 9

- pismo Okręgowego Inspektoratu S. Więziennej z dnia 1.12.2014r. k. 44-48,

- historia rozmieszczenia k. 104-105,

- zeznania powoda k. 90-93, 190,

- zeznania świadków – M. A., S. S. (1) i N. S. –

protokół elektroniczny k. 165,

- dokumenty zawarte w aktach osobowych powoda stanowiące załącznik do akt sprawy

- książeczka zdrowia osadzonego i dokumentacja medyczna k. 120-150,

- wnioski o wymierzenie kar dyscyplinarnych i wymierzone kary – dokumenty w teczce osobo poznawczej powoda

-oceny okresowe powoda

- pismo Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w P. z dnia 1.12.2014r. kierowane do Rzecznika Praw Obywatelskich k. 44-48,

-

Sąd zważył, co następuje:

Wiarygodne okazały się zeznania świadków N. S., S. S. (1) i M. A. albowiem były spójne i zgodne ze sobą oraz z przedłożonymi dokumentami. Ponadto za wiarygodne należało uznać dokumenty zawarte w teczce osobowej powoda z okresu odbywania przez powoda kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w R.. Dokumenty zawarte w tej teczce nie zostały przez powoda w żaden sposób zakwestionowane. Sąd pominął dowód z zeznań świadka D. K. albowiem świadek nie stawiał się na wyznaczone terminy rozpraw a powód w zakreślonym terminie nie podał aktualnego adresu świadka, a jedynie wskazał, iż możliwe świadek ponownie odbywa karę pozbawienia wolności, przy czym nie podał, w jakim zakładzie karnym świadek mógłby faktycznie przebywać.

Swe powództwo powód opiera na treści art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. które to artykuły dotyczą odpowiedzialności związanej z naruszeniem dóbr osobistych. Ponadto w pozwie powołał przepisy art. 2, 30 40, 41 ust.4, 47 oraz 60 ust.1 Konstytucji RP jak również art..3 i art.8 ust.1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych

Wolności. Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ochrona dóbr osobistych przysługuje tylko przed działaniem bezprawnym. Przesłanka bezprawności działania jest przesłanką konieczną do udzielenia ochrony o charakterze niemajątkowym przewidzianej we wskazanym wyżej przepisie. Na temat bezprawności działania wypowiedział się Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 19.10.1989 r. II CR 419/89 (OSP 11 – 12/90, poz. 377) wyjaśniając, że „za bezprawne uważa się działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności, usprawiedliwiających takie działanie; do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych na ogół zalicza się: 1) działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa, 2) wykazywanie prawa podmiotowego, 3) zgodę pokrzywdzonego (ale z zastrzeżeniem uchylecia jej skuteczności w niektórych przypadkach) oraz 4) działania w ochronie uzasadnionego interesu.”

Dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną Konstytucji, gdzie w art. 30 wskazano, iż przyrodzona i niezbywalna godność człowiek jest nienaruszalna, a jej poszanowanie jest obowiązkiem władz publicznych. W ocenie sądu ten obowiązek winien być przede wszystkim realizowany w tych sytuacjach, w których państwo realizuje swe zadania represyjne, a więc w przypadku osadzenia obywateli w Zakładach Karnych.

Przesłanką odpowiedzialności wynikającej z art. 24 k.c. jest bezprawność działania, natomiast w ocenie Sądu, pozwany wykazał brak bezprawności swego działania.

Zgodnie z art.110§2 k.k.w. powierzchnia celi mieszkalnej, przypadająca na jednego skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m². Cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, odpowiedni dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy. Przez cały okres odbywania kary pozbawienia wolności powód przebywał w celach gdzie powierzchnia celi przypadająca na jednego skazanego wynosiła, co najmniej 3 m², a co wynika z przedłożonego przez pozwanego zaświadczenia zastępcy dyrektora Zakładu Karnego w R. (k. 104-105), natomiast twierdzenia powoda w tym zakresie okazały się nieprawdziwe. Powód w swoich zeznaniach twierdził, bowiem, że prawdopodobnie cele były o mniejszej powierzchni wskazując jednocześnie, iż nie dokonał ich pomiarów.

Wszelkie zarzuty powoda odnośnie tego, że pozwany nie zapewnił mu odpowiednich warunków sanitarnobytowych, opieki lekarskiej oraz że na skutek znęcania się nad powodem dokonywał samookaleczenia okazały się gołosłowne i nieoparte żadnymi dowodami. Przeprowadzone postępowanie wykazało, że powód miał zapewnione odpowiednie warunki i zagwarantowane wszelkie prawa zgodnie z obowiązującymi normami. Powód mimo obowiązku wynikającego z art. 6 k.c. nie udowodnił, że było inaczej. Z dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz z teczki osobowej powoda jednoznacznie wynika, powodowi była udzielana pomoc lekarska w razie potrzeby. Natomiast twierdzenie powoda, że był leczony nieprawidłowo nie znajduje poparcia w zebranych materiale dowodowym albowiem okoliczność, iż będąc na wolności udał się do lekarza laryngologa otrzymał odpowiednie leki i natychmiast stan jego zdrowia się polepszył, nie została przez powoda udowodniona. Wymienione przez powoda leki zapisane przez lekarza specjalistę są za wyjątkiem jednego leku do płukania gardła tożsame z lekami zapisywanymi przez lekarza w zakładzie karnym. Powód ponadto nie wykazał, jaki był jego stan zdrowia przed osadzeniem go w zakładzie karnym w R. a jaki w chwili opuszczania zakładu i nie przedstawił żadnych wniosków dowodowych w tym zakresie, na podstawie których można byłoby stwierdzić, iż przez nieprawidłowe leczenie w zakładzie karnym w R. stan jego zdrowia faktycznie się pogorszył. Ponadto, ze zgromadzonego materiału wynika, że każda skarga powoda była wnikliwie rozpatrzona, a powód otrzymywał każdorazowo uzasadnienie odmowy uwzględnienia jego żądań. Twierdzenia powoda, że wychowawca znęcał się nad nim i dlatego dokonywał samookaleczenia w dniu 9 stycznia 2015r. również nie zostały udowodnione. Na wniosek powoda zostali przesłuchani świadkowie zatrudnieni w Zakładzie Karnym w R., a mianowicie psycholog N. S. oraz wychowawcy M. A. i S. S. (2). Wszyscy świadkowie mieli kontakt z powodem podczas jego pobytu w zakładzie karnym w R.. Świadek N. S. zaprzeczyła ażeby widziała pobicie powoda przez wychowawcę w dniu 9 stycznia 2015r, a świadek S. S. (1) zaprzeczył ażeby dopuścił się takiego czynu wobec powoda i jakiegokolwiek innego więźnia. Natomiast świadek M. A. zaprzeczył ażeby coś słyszał o pobiciu

powoda przez wychowawcę. Należy również podkreślić, iż powód nie znał nawet nazwisk wychowawców, pod opieką których przebywał w R..

Zdaniem sądu zachowanie pozwanego w żaden sposób nie naruszało godności powoda, a twierdzenia powoda o naruszeniu jego godności nie zostały w żadnej mierze udowodnione. Należy podkreślić, iż powód miał zapewnione korzystanie z gorącej kąpieli raz w tygodniu co jest zgodne z §30 ust.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. z 2003 nr 152, poz. 1493) w zw. z § 5 pkt. 9 Zarządzenia nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w R. z dnia 30.06.2015 r. w sprawie porządku wewnętrznego w Zakładzie Karnym w R.. Zatem uznać należy, iż w tym zakresie pozwany działał w ramach obowiązującego porządku prawnego i tych działań nie można uznać za bezprawne. Powód nie wykazał także, do czego był zobowiązany, iż cele, w których przebywał były zagrzybione, i posiadały złą wentylację. Tym twierdzeniom przeczy stanowisko pozwanego zawarte zarówno w odpowiedzi na pozew jak i dalszych pismach procesowych. Odnosząc się do zarzutu powoda, że był osadzony w celach dla palących a właśnie rzucił palenie również nie mogło naruszać jego dóbr osobistych albowiem to powód w trakcie odbywania kary zmieniał zdanie, co do swoich nawyków i w tym zakresie trudno uznać, że umieszczany był w celach z osobami palącymi, celowo. Przede wszystkim należy podkreślić, iż powód przy przyjęciu do Aresztu Śledczego w S. sam zadeklarował się, jako osoba paląca i dlatego po przetransportowaniu go do Zakładu Karnego w R. został umieszczony w celi dla osób palących. Samo zgłoszenie faktu, że powód rzucił palenie nie stwarza, bowiem natychmiastowej konieczności przeniesienia go do innej celi, zwłaszcza, że w jednostkach penitencjarnych nie zawsze jest możliwa realizacja wszelkich żądań osadzonych ze względu na warunki bytowe i ilość osadzonych. To na powodzie ciąży obowiązek wykazania, że przez umieszczenie go w celi dla osób palących poniósł jakąkolwiek szkodę. Podobnie ma się rzecz z zarzutami powoda, że był osadzony z osobami psychicznie chorymi czy też niedbającymi o higienę osobistą, zakażonymi wirusami HCV, a w szczególności, że był narażony na lęk o swoje bezpieczeństwo zdrowotne. W tym zakresie należy podkreślić, iż sama obawa o stan swojego zdrowia czy bezpieczeństwo osobiste nie jest dostateczną przesłanką do dochodzenia zadośćuczynienia. Powód nie wykazał ażeby doznał jakiegokolwiek szkody z tego powodu, natomiast subiektywne przekonanie o narażeniu na niebezpieczeństwo lub obawa o swoje zdrowie lub samopoczucie nie może stanowić naruszenia dobra osobistego. Powód w toku postępowania nie wykazał aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w postaci godności i prawa do intymności. Wskazać nadto należy, że powód odbywał karę pozbawienia wolności, co musiało łączyć się z pewnymi niedogodnościami. Odczuwalny przez powoda dyskomfort życia w izolacji więziennej był zdaniem sądu elementem odbywania kary pozbawienia wolności, spełniając jej funkcje represyjną, z czym niewątpliwie powód powinien się liczyć decydując się na popełnienie przestępstwa. Ponadto umieszczanie w celach izolacyjnych stanowiło represję wobec powoda stosowaną na podstawie obowiązujących przepisów dotyczących odbywania kary pozbawienia wolności z uwagi na zachowanie powoda opisane szczegółowo w aktach osobowych dołączonych do niniejszej sprawy. Dodatkowo należy podkreślić, iż powód nie potrafił również wyjaśnić wysokości żądanego zadośćuczynienia albowiem na pytanie sądu, w jaki sposób wyliczył żądanie na kwotę 100.000 zł wskazał, że nie wie dlaczego o taką kwotę wystąpił, chciał, aby sprawa trafiła do sądu okręgowego.

Mając zatem powyższe na uwadze, uznając, iż pozwany nie naruszył dóbr osobistych powoda, a także iż działania pozwanego mieściły się w obowiązujących przepisach prawa, a zatem nie miały cech bezprawności sąd powództwo oddalił.

O kosztach sąd orzekł na podst. art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 8 ust.1 pkt.26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych w pkt. 3 wyroku zasądając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na podstawie § 2 w zw. z § 14 ust.1 pkt. 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w pkt. 2 wyroku Sąd zasądził od Skarbu Państwa Sąd Okręgowy w P. na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata L. K. kwotę 147,60 zł tytułem pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

SSO Małgorzata Sadowska